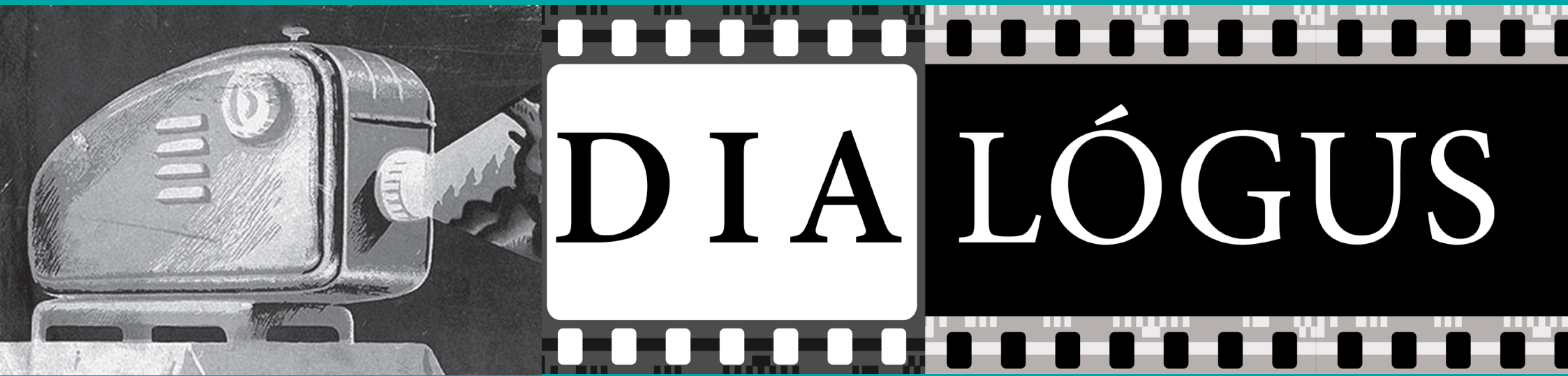

Tudományközi tanácskozás

ELTE | HTK
NÉPRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET

a dia és a diafilm

forrásértékről és kutatási lehetőségeiről

Szervezők: ELTE HTK Néprajztudományi Kutatóintézet, Magyar Néprajzi Társaság Film- és Fénykép Szakosztály

Időpont: 2025. december 4–5.

Helyszín: MTA Humán Tudományok Kutatóháza, Budapest, IX., Tóth Kálmán u. 4., 8. emelet

Program

CSÜTÖRTÖK, 2025. december 4.

8.30–8.45 Regisztráció

8.45–9.00 Köszöntő, megnyitó

1. szekció *Népművelés, ismeretterjesztés* (elnök: Domokos Mariann)

9.00–9.20

BOGDÁN Melinda: „Jó volt a fűrészkes hal”, avagy „Bizony csodálatos egy masina az a vetítógép!” Az Uránia és az iskola

9.20–9.40

TÓTH Judit: A dia mint a Rákosi-korszak agrárpolitikájának agitációs és propagandaeszköze

9.40–10.00

VÁMOS Gabriella: Diafilmek az egészségnevelés szolgálatában a 20. század második felében

10.00–10.20

BITTMANN Zoltán: „Érdemrend a vörös zászlón” A diafilmek szerepe a Magyar Honvédelmi Szövetség életében

10.20–10.40 hozzászólások

10.40–11.00 szünet

Nemzeti
Kulturális
Alap

párhuzamos 2. szekció
Mese (elnök: Landgraf Ildikó)
(8. emeleti tárgyaló)

- 11.00–11.20
SÁRKÖZY Réka: Cenzúrázott mesevilág – Politikai kontroll a Kádár korszakban a diafilmek lektori jelentései alapján
- 11.20–11.40
FÜRI Katalin: Mesediafilm-rajztestek és készítőik a nyolcvanas években
- 11.40–12.00
DOMOKOS Mariann: Szájtól szlájdig. A magyar népmesék diaadaptációi
- 12.00–12.10 hozzászólások

12.10–13.30 ebédszünet

párhuzamos 4. szekció
Mediatizáció és reprezentáció (elnök: Ispán Ágota Lídia)
(8. emeleti tárgyaló)

- 13.30–13.50
SEBESTYÉN Attila: Az örökséggondozás médiuma: a diafilm közművelődési-ízlésnevelő funkciójának sajtóvisszhangja az államszocializmus idején
- 13.50–14.10
TAMÁS Ildikó–TÖMŐ Ákos: A „szocialista jó ízlés”. Divat és mediatizáció
- 14.10–14.30
NICKEL Vira Réka: A munkásság képe diafilmeken
- 14.30–14.50
SZÉCSÉNYI Mihály: „Mit csacsognak a vízhabok”. A Balaton bemutatása diafilmeken 1930-1989 között
- 14.50–15.00 hozzászólások

15.00–15.10 szünet

6. szekció **Technika- és intézménytörténet** (elnök: Csorba Judit)
(8. emeleti tárgyaló)

- 15.10–15.30
KOLÓZSI Sándor: Három évszázad (1650-1950) diavetítés-története dióhéjban
- 15.30–15.50
BÍRÓ Ferenc: Hazai diafilmgyártás a Falu Urániájától a Magyar Diafilmgyártó Vállalat megalapításáig
- 15.50–16.00 szünet
- 16.00–17.00
Kerekasztal-beszélgetés a diafilm múltjáról és jövőjéről
BÍRÓ Ferenc, LENDVAI Gabriella, SÁRKÖZY Réka, SZÉKELY Iván részvételével. Moderátor: Domokos Mariann

párhuzamos 3. szekció
Alkotók és műhelyeik (elnök: Gyanó Szilvia)
(6. emeleti tárgyaló)

- 11.00–11.20
FEJÉR Zoltán: A Lumière testvérektől Szelényi Károlyig; profi színes diafelvételek 1904-1979 között
- 11.20–11.40
BATA Tímea: „Szeghalmi Gyula diaposzitiv készítményei” – Szeghalmi diaposzitiv öröksége
- 11.40–12.00
SZARKA Klára: „Diára dolgozol? Akkor profi vagy”. A fordítós film Hemző Károly munkásságában
- 12.00–12.10 hozzászólások

párhuzamos 5. szekció
Néprajzi dokumentáció (elnök: Granasztói Péter)
(6. emeleti tárgyaló)

- 13.30–13.50
CSORBA Judit: Egy színes gyűjtemény – Gönyey Sándor néprajzi diaposzitivjai
- 13.50–14.10
MEGYERI Anna: Serényi Árpád diasorozata Göcsejről, 1932.
- 14.10–14.30
DANÓ Orsolya–FÜLÖP Hajnalka: Diaposzitivok Kalotaszegről – egy közösség történetei
- 14.30–14.50
GYANÓ Szilvia: Kerecsényi Edit színes diái. A diaposzitiv mint a dokumentáció, a terepmunka és az ismeretátadás eszköze
- 14.50–15.00 hozzászólások

PÉNTEK, 2025. december 5.

7. szekció *Archívumok, archiválás* (elnök: Bata Tímea)

09.00–09.20

SOMFAI Teréz: Diafilmek anyagi összetétele és öregedése; az azonosítás módszerei és a megfelelő tárolás

09.20–09.40

SZABÓ Henriett: Terep, vizuális reprezentáció, módszertani kihívások: a Debreceni Egyetem Múzeumtudományi és Néprajzi Archívumának vizsgálata

09.40–10.00

SZEDERKÉNYI Róbert: A Régészeti Intézet diapozitív gyűjteménye és kultúrtörténeti forrásértéke

10.00–10.20

ILLÉS Péter: Diaképhasználat a Kádár-kor néprajzi muzeológiájában – regionális esettanulmány

10.20–10.40

GRANASZTÓI Péter: Vetített képek a Néprajzi Múzeumból. Ismeretterjesztő néprajzi diasorozatok az 1930-as évekből

10.40–10.50 hozzászólások

10.50-11.00 szünet

8. szekció *Távoli tájakon* (elnök: Fisli Éva)

11.00–11.20

GEBAUER Hanga: Vetítettképes előadások a missziók szolgálatában a Jezsuita Levéltár missziós anyagában őrzött diaanyag tükrében

11.20–11.40

FEKETE-MÁCSAI Anetta: Hajóstoppal az Indonéz-szigetvilágban. Dr. Balázs Dénesnek, a Magyar Földrajzi Múzeum alapítójának indonéziai expedíciós diaanyaga

11.40–12.00

SZILÁGYI Zsolt: A mongol szocialista modernizáció vizuális reprezentációja

12.00–12.10 hozzászólások

12.10–13.10 Ebédszünet

9. szekció *Privát/amatőr diahasználat* (elnök: Danó Orsolya)

13.10–13.30

SZEGEDY-MASZÁK Zsuzsanna: Stein Gusztáv (1875–1941) sztereó diapozitívjai a Zichy-barlangról

13.30–13.50

FISLI Éva: A vonzó tér. Hieronymi Mária (1884-1982) sztereóüvegdiái az 1920-as évekből

13.50–14.10

BLOS JÁNI Melinda: Színekbe burkolt családtörténet. Egy amatőr fotós színes diái a két világháború közötti Kolozsvárról

14.10–14.30

SIMON Magdolna: Diahasználat privát gyakorlata egy család két generációjában

14.30–14.40 hozzászólások

14.40–15.00 Zárszó